

LÖGREGLUSTJÓRINN Á SUÐURNESJUM

Brekkustígur 39, 260 Reykjanesbær, sími: 444 2200

Alþingi
Allsherjar- og menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Umsögn embættis lögreglustjórans á Suðurnesjum vegna þingskjals nr. 547–401. mál.

Embætti lögreglustjórans á Suðurnesjum (hér eftir nefnt LSS) lýsir hér með yfir ánægju sinni með að framangreint frumvarp um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940 með síðari breytingum (Samningur Evrópuráðsins um forvarnir og baráttu gegn ofbeldi gegn konum og heimilisofbeldi) sé komið fram. Að mati LSS eru þær breytingar sem reifaðar eru í frumvarpinu jákvæðar og til þess fallnar að efla úrræði lögreglu og ákærvalds enn frekar við vinnslu mála þar sem grunur leikur á um að um sé að ræða heimilisofbeldi. Einnig má ætla að frumvarpið sé til þess fallið að auka réttaröryggi brotaþola, vernd og úrræði til handa honum. Tekur LSS heils hugar undir þau sjónarmið sem frumvarpið byggir á og þær forsendur sem raktar eru í greinargerð þess og athugasemdum við einstakar greinar frumvarpsins.

LSS hefur eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið eins og það liggur fyrir:

1. LSS tekur undir þau sjónarmið sem fram koma í umsögn embættis lögreglustjórans á Höfuðborgarsvæðinu um að þörf sé á sérstöku lagaákvæði varðandi umsáturseinelti (e. stalking). Þá telur LSS mikilvægt að í slíku ákvæði komi fram með skýrum hætti að réttur þess sem fyrir umsáturseinelti verður sé talinn ríkari en réttur þess sem því beitir. Þannig þurfi að koma skýrt fram að friðhelgi þess sem telur sig verða fyrir áreitni sé tryggð. Telur LSS það vera grundvallarmannréttindi einstaklings að þurfa ekki að sæta áreitni frá öðrum einstaklingi og því skuli vera heimilt að skerða réttindi þess sem áreitinu beitir í þeim tilgangi að tryggja friðhelgi þess sem fyrir áreitinu verður. Af þessu sögðu telur LSS brýnt að sérstakt ákvæði um umsáturseinelti verði bætt sérstaklega við almenn hegningarlög. Að mati LSS ganga úrræði laga um nálgunarbann og brottvísun af heimili nr. 85/2011 ekki nógu langt í þessum efnum.

2. LSS gerir athugasemdir við orðalag í kafla 2.2.2. *Umsáturseinelti*. Í fyrstu málsgrein kaflans segir m.a.: „*Beiting nálgunarbanns getur þannig verið ein tegund viðurlaga önnur en refsing*“. Að mati LSS verður nálgunarbann ekki talið til viðurlaga. Að mati LSS ætti frekar að flokka úrræðið nálgunarbann sem eitt af þeim úrræðum sem til boða standa til að tryggja öryggi þolanda ofbeldis eða umsáturseineltis, þ.e. að fyrst og fremst sé um öryggisúrræði að ræða. Með þessari túlkun sinni vill LSS leggja áherslu á að frekar verði litið svo á að þolendur verði verndaðir með öllum tiltækum ráðum. Með þessari nálgun telur LSS að frekar megi breyta þeim viðhorfum sem LSS hafa virst vera ráðandi fyrir dómstólum, þ.e. að mikið þurfi að ganga á til að „réttindi“ gerenda verði skert. LSS vill frekar líta á þetta þannig að það séu ekki sjálfsgöð réttindi gerenda að fá að hrella eða beita aðra einstaklinga kúgun og eða ofbeldi, heldur að það séu sjálfsgöð réttindi einstaklinga að verða ekki fyrir ofsóknum, beinum eða óbeinum kúgunum og eða ofbeldi.

Brekkustígur 39
260 Reykjanesbær

- Yfirtjórn
- Fjármál og skrifstofuhald
- Lögfræðisvið
- Rannsóknardeild
- Fikniefnateymi

Hringbraut 130
230 Reykjanesbær

- Almenn deild

Flugstöð Leifs Eiríkssonar
Keflavíkurflugvöllur

- Flugstöðvardeild

Víkurbraut 25
240 Grindavík

- Hverfastöð

Strandgata 17
245 Sandgerði

- Hverfastöð

Sunnubraut 4
250 Garður

- Hverfastöð

Hafnargata 17
190 Vogar

- Hverfastöð

Skógarbraut 945
235 Reykjanesbær

- Hverfastöð

LÖGREGLUSTJÓRINN Á SUÐURNESJUM

Brekkustígur 39, 260 Reykjanesbær, sími: 444 2200

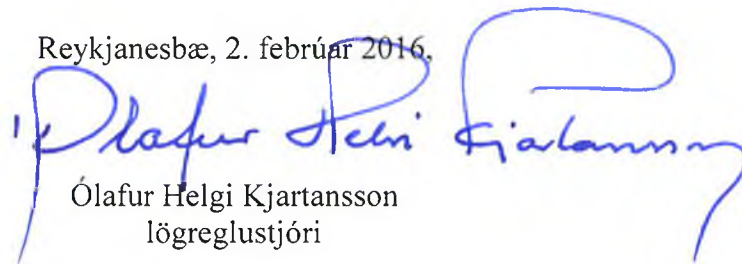
3. Að lokum ítrekar LSS það sem fram kom í umsögn embættisins þann 23. febrúar 2015, vegna 144. löggjafarþing, þingskjal nr. 778–470. mál, þ.e. að Alþingi beiti sér og leggi aukna áherslu á að aukið verði við úrræði til handa þeim sem orðið hafa fyrir heimilisofbeldi með beinum og óbeinum hætti, t.d. fyrir brotaþola, börn þeirra og aðra þá sem eru brotaþola nákomnir.

Að sama skapi telur LSS afar brýnt að lögð verði áhersla á að gerendum verði veitt úrræði við hæfi, t.d. að þeim standi til boða sálfræðiaðstoð sem sniðin er að hverjum og einum, meðferðarúrræði t.d. vegna vímu- og áfengisfíknar o.s.frv.

LSS telur að í kjölfar frumvarpsins sem hér er til umfjöllunar, þar sem úrræði lögreglu og ákærvalds eru, að mati LSS, komin í góðan farveg, verði lögð aukin áhersla á forvarnir og þær aðstæður sem upp kunna að koma í kjölfarið. Þannig telur LSS afar brýnt að Alþingi og framkvæmdarvaldið beiti sér fyrir auknum forvörnum í þessum málaflokki og að gerðar verði lagabreytingar á þann veg að samstarf verði aukið á milli þeirra aðila sem að heimilisofbeldismálum koma. LSS hefur að undanfögnu rekið sig á að við vinnu í málaflokknum hefur borið á því að ýmsar reglur er varða trúnað hafa hamlað því að lögregla og aðrir aðilar geti miðlað upplýsingum sín á milli varðandi gerendur og þolendur. Þannig gera núgildandi lög ekki ráð fyrir því að lögregla og heilbrigðiskerfið geti miðlað upplýsingum sín á milli í þeim tilvikum þegar grunur leikur á um að heimilisofbeldi hafi staðið yfir í lengri tíma. Í aðstæðum sem þessum kann að vera að heilbrigðiskerfið búi yfir upplýsingum um að brotaþoli eigi sér langa sögu um komur á heilbrigðisstofnanir vegna áverka sem grunur leikur á að hafi verið afleiðingar ofbeldis. Í tilvikum sem þessum hafa heilbrigðisstarfsmenn ekki heimildir til að tilkynna lögreglu um grun þeirra um að ofbeldi hafi verið beitt. Í þessu samhengi er þess vert að geta að lögreglu ber skylda til að tilkynna barnaverndaryfirvöldum um að grunur leiki á um að börnum sé hætta búin á heimili sínu eða að þau hafi verið beitt ofbeldi. Að sama skapi geta barnaverndaryfirvöld beint kærnum til lögreglu vegna brota gegn börnum. Þá ber heilbrigðisstarfsmönnum jafnframt að tilkynna til barnaverndaryfirvalda, ekki til lögreglu, þegar grunur er um að barn hafi verið beitt ofbeldi. Í stuttu máli og með nokkurri einföldun má segja að lögregla megi og eigi í vissum tilvikum að ræða við barnaverndaryfirvöld. Barnaverndaryfirvöld mega setja sig í samband við lögreglu, t.d. með því að beina kæru til lögreglu. Lögregla má ekki ræða við heilbrigðisþjónustuna en heilbrigðisþjónustan má og er í vissum tilvikum skylt að hafa samband við barnaverndaryfirvöld en má ekki hafa samband við lögreglu.

Til að ná böndum yfir heimilisofbeldi í samfélaginu telur LSS afar brýnt að lögreglu, félagsþjónustu, barnaverndaryfirvöldum, skólafyrirvöldum, heilbrigðisstarfsmönnum og jafnvel fangelsismálafyrirvöldum verði í ákveðnum tilvikum heimilt eða skylt að ræða einstök mál og miðla upplýsingum sín á milli þegar grunur leikur á um að heimilisofbeldi hafi beitt eða hætta sé á að því verði beitt. Til að vinna í málaflokknum verði markvissari telur LSS að nauðsynlegt verði að öllum þeim stofnunum sem aðkomu hafa að málaflokknum verði gert kleift að vinna saman. Í því sambandi er nauðsynlegt að heimildir til miðlunar upplýsinga verði skýrar í lögum.

Reykjanesbæ, 2. febrúar 2016.

Ólafur Helgi Kjartansson
lögreglustjóri

Brekkustígur 39
260 Reykjanesbær

- Yfirstjórn
- Fjármál og skrifstofuhald
- Lögfræðisvið
- Rannsóknardeild
- Fikniefnateymi

Hringbraut 130
230 Reykjanesbær

- Almenn deild

Flugstöð Leifs Eiríkssonar
Keflavíkurflugvöllur

- Flugstöðvardeild

Víkurbraut 25
240 Grindavík

- Hverfastöð

Strandgata 17
245 Sandgerði

- Hverfastöð

Sunnubraut 4
250 Garður

- Hverfastöð

Hafnargata 17
190 Vogar

- Hverfastöð

Skógarbraut 945
235 Reykjanesbær

- Hverfastöð